

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Kinh Thánh Nói Gì Về Sự Khôn Ngoan? — Nền Tảng · Kinh Thánh KJV với Số Strong's

THE FOUNDATION · THE ORIGINAL STUDY, SET IN THE ANCIENT ORDER

Sự khôn ngoan — Giáo lý Kinh Thánh nền tảng

LỜI MỞ ĐẦU

Ai cũng muốn được khôn ngoan, nhưng ít người chịu bắt đầu ở nơi Đức Chúa Trời bắt đầu. Sự khôn ngoan có một điểm khởi đầu: sự kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA. Ngôn ngữ cổ gọi sự khôn ngoan là *chokmah* (H2451, wisdom), và gọi sự kính sợ ấy là *yirah* (H3374, fear); từ đầu đến cuối, hai điều ấy song hành cùng nhau. Đức Chúa Trời không giấu sự khôn ngoan khỏi người. Ngài ban nó ra. Nó phát ra từ chính miệng Ngài, và Ngài cất giữ nó cho người công bình như cửa báu. Nhưng người phải đào tìm nó, như người ta đào tìm bạc. Và hãy chú ý điều này thật kỹ: người không thể tìm được sự hiểu biết về Đức Chúa Trời cho đến khi người hiểu được sự kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA. Đây là bài học nền tảng về sự khôn ngoan: nó bắt đầu từ đâu, phước hạnh nào đặt trên những ai kính sợ Ngài, sự kính sợ ấy là gì, và Tân Ước tiếp nối điều ấy như thế nào. Hãy tự mắt mình đọc từng chữ. Hãy tra xét điều đó.

BA CÂU HỎI NGHIÊN CỨU NÀY GIẢI ĐÁP:

1. Sự khôn ngoan bắt đầu từ đâu, và ai ban cho nó?
2. Những phước lành nào thuộc về những người kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA?
3. Sự kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA là gì, và Tân Ước có còn dạy điều đó không?

TỪ KHÓA HY LẠP

“sợ hãi” — **G5401 phobos** — sợ hãi, tôn kính
bước đi trong sự kính sợ Chúa, các Hội thánh được thêm lên

“sợ hãi” — **G5399 phobeo** — sợ hãi, kính sợ
kính sợ Ngài hơn

“sự khôn ngoan” — **G4678 sophia** — sự khôn ngoan
Sự khôn ngoan ấy, được mang vào Tân Ước

“run rẩy” — **G5156 tromos** — run rẩy, sự rung động đi kèm với sự sợ hãi
hãy lấy lòng sợ sệt run rẩy làm nên sự cứu chuộc mình

“sự dơ bẩn” — **G3436 molusmos** — ô uế, một vết nhơ
hãy tự làm sạch chúng ta khỏi mọi sự dơ bẩn của thịt và linh hồn

TỪ KHÓA HEBREW

“sự khôn ngoan” — **H2451 chokmah** — minh triết, kỹ năng; cân nhắc, phân biệt, nhận thức
Đức Giê-hô-va ban sự khôn ngoan

“sợ hãi” — **H3374 yirah** — sợ hãi, tôn kính
sự kính sợ Đức Giê-hô-va là khởi đầu sự khôn ngoan

“sợ hãi” — **H3372 yare** — sợ hãi, kính sợ
Hãy kính sợ Đức Giê-hô-va, hỡi các thánh của Ngài

“sự hiểu biết” — **H998 biynah** — hiểu biết, sự phân biện
tâm thần khôn ngoan và thông sáng

“kiến thức” — **H1847 daath** — kiến thức
tìm được sự thông biết của Đức Chúa Trời

“sự khôn ngoan chân thật” — **H8454 tuwshiyah** — sự khôn ngoan lành mạnh; điều dẫn đến sự thành công
ông chất chứa nó dành cho người công bình

“Sự hiểu nhanh” — **H7306 ruwach** — để đánh hơi; để nhận biết nhanh chóng
một mùi hương quen thuộc mang lại sự nhận biết nhanh chóng

“thương xót” — **H7355 racham** — thương xót, yêu thương, thương hại
Đức Giê-hô-va thương xót kẻ kính sợ Ngài

MỎ NEO KHỞI ĐẦU

Thi-thiên 111:10 Sự kính sợ Đức Giê-hô-va là khởi đầu sự khôn ngoan; Phàm kẻ nào giữ theo điều răn Ngài có trí hiểu. Sự ngợi khen Ngài còn đến đời đời. **[H2451 chokmah ■] [H3374 yirah ■]**
SỰ KÍNH SỢ ĐỨC GIA-VÊ = SỰ KHỞI ĐẦU CỦA SỰ KHÔN NGOAN → MỌI KẺ GIỮ THEO CÁC ĐIỀU RĂN NGÀI ĐỀU CÓ TRÍ HIỂU BIẾT HAY.

(Suy nghĩ riêng của tôi — sự khôn sáng phải khởi đầu từ sự kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA; không có cửa nào khác. Và hãy để ý nơi sự thông sáng tốt được tìm thấy: ở những người LÀM theo các điều răn của Ngài. Sự thông sáng tốt là sự thành công tốt, và nó đến qua việc làm, không phải chỉ qua việc nghe.)

I. SỰ KÍNH SỢ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA LÀ KHỞI ĐẦU CỦA SỰ KHÔN NGOAN

A. Ê-sai 11:2 Thần của Đức Giê-hô-va sẽ ngự trên Ngài, tức là thần khôn ngoan và thông sáng, thần mưu toan và mạnh sức, thần hiểu biết và kính sợ Đức Giê-hô-va. **[H3374 yirah ■] [H1847 daath ■] [H998 biynah ■] [H2451 chokmah ■]**

THẦN CỦA ĐỨC GIÊ-HÔ-VA SẼ NGỰ TRÊN NGÀI = TỨC LÀ THẦN KHÔN NGOAN VÀ THÔNG SÁNG + THẦN HIỂU BIẾT VÀ KÍNH SỢ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA.

(Suy nghĩ riêng của tôi — sự kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA khởi đầu bằng một Thần. Nó được nêu tên ở đây trong số các điều thuộc về Thần của ĐỨC GIÊ-HÔ-VA, và nó ngự ở nơi Ngài ngự.)

B. Ê-sai 11:3 Ngài lấy sự kính sợ Đức Giê-hô-va làm vui; chẳng phán xét theo mắt mình thấy, và chẳng cứ sự tai nghe mà đoán định. **[H3374 yirah ■] [H7306 ruwach ■]**

SỰ HIỂU BIẾT NHANH NHẠY TRONG SỰ KÍNH SỢ ĐỨC GIA-VÊ → KHÔNG ĐOÁN XÉT THEO SỰ THẤY CỦA MẮT MÌNH + CŨNG KHÔNG QUYẾT ĐỊNH THEO SỰ NGHE CỦA TAI MÌNH.

(Suy nghĩ cá nhân của tôi — sự hiểu biết nhanh chóng; từ này là ruwach (H7306, người). Cũng như một mùi quen thuộc mang lại sự nhận biết nhanh chóng, sự kính sợ Đức Giê-hô-va khiến một người trở nên nhanh nhạy — người ấy biết một sự việc trước khi mắt và tai kịp làm xong việc của mình, và người ấy không đoán xét theo điều mắt mình thấy.)

C. Châm-ngôn 2:6 Vì Đức Giê-hô-va ban cho sự khôn ngoan; từ miệng Ngài ra điều tri thức và thông sáng. [H1847 daath ■] [H2451 chokmah ■]

VÌ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA BAN CHO SỰ KHÔN NGOAN → TỪ MIỆNG NGÀI RA ĐIỀU TRI THỨC VÀ THÔNG SÁNG.

D. Châm-ngôn 2:7 Ngài dành ơn cứu rỗi cho người ngay thẳng; Ngài là thuẫn đỡ của người làm theo sự đoán chính [H8454 tuwshiyah ■]

NGÀI DÀNH ON CỨU RỖI CHO NGƯỜI NGAY THẲNG + NGÀI LÀ THUẦN ĐỖ CỦA NGƯỜI LÀM THEO SỰ ĐOÁN CHÍNH.

(Suy nghĩ cá nhân của tôi — sự khôn ngoan thật là tuwshiyah (H8454, sự khôn ngoan thật) — sự khôn ngoan đứng vững, sự khôn ngoan dẫn đến sự thành công. Ngài dành sẵn sự khôn ngoan ấy cho người công bình, như người ta cất giữ của báu; và chính Ngài là cái thuẫn cho những ai bước đi cách trọn vẹn.)

E. Châm-ngôn 2:4 Nếu con tìm nó như tiền bạc, Và kiếm nó như bửu vật ẩn bí [H4301 matmown ■]

NẾU CON TÌM NÓ NHƯ TIỀN BẠC + VÀ KIẾM NÓ NHƯ BỬU VẬT ẨN BÍ.

F. Châm-ngôn 2:5 Bây giờ con sẽ hiểu biết sự kính sợ Đức Giê-hô-va, Và tìm được điều tri thức của Đức Chúa Trời. [H1847 daath ■] [H3374 yirah ■]

BÂY GIỜ CON SẼ HIỂU BIẾT SỰ KÍNH SỢ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA + VÀ TÌM ĐƯỢC ĐIỀU TRI THỨC CỦA ĐỨC CHÚA TRỜI.

(Suy nghĩ riêng của tôi — khi nào? Khi con nhận lấy lời Ngài, khi con lắng tai nghe, và kêu cầu sự thông sáng, và tìm kiếm nó như tìm kiếm bạc. Bây giờ — không phải trước đó — con sẽ hiểu sự kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA, và tìm được sự nhận biết Đức Chúa Trời. Con không thể thêm sự thông biết vào đức tin của con cho đến khi con hiểu được sự kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA; và sự khôn sáng này được dành sẵn cho người công chính.)

II. PHƯỚC HẠNH CỦA NHỮNG NGƯỜI KÍNH SỢ CHÚA

A. Thi-thiên 128:1 Phước cho người nào kính sợ Đức Giê-hô-va, Đi trong đường lối Ngài! [H3373 yare ■]
PHƯỚC CHO NGƯỜI NÀO KÍNH SỢ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA + ĐI TRONG ĐƯỜNG LỐI NGÀI.

B. Truyền-đạo 12:13 Chúng ta hãy nghe lời kết của lý thuyết này: Khá kính sợ Đức Chúa Trời và giữ các điều răn Ngài; ấy là trọn phận sự của người. [H3372 yare ■]

KÍNH SỢ ĐỨC CHÚA TRỜI + GIỮ CÁC ĐIỀU RĂN NGÀI = BỐN PHẦN TRỌN VẸN CỦA CON NGƯỜI.

C. Thi-thiên 34:9 Hỡi các thánh của Đức Giê-hô-va, hãy kính sợ Ngài; Vì kẻ nào kính sợ Ngài chẳng thiếu thốn gì hết. [H3372 yare ■]

HỖI CÁC THÁNH CỦA ĐỨC GIÊ-HÔ-VA → VÌ KẺ NÀO KÍNH SỢ NGÀI CHẴNG THIẾU THỐN GÌ HẾT.

D. Thi-thiên 103:11 Vì hể các tầng trời cao trên đất bao nhiêu, Thì sự nhơn từ Ngài càng lớn cho kẻ nào kính sợ Ngài bấy nhiêu. [H2617 checed ■]

VÌ HỂ CÁC TẦNG TRỜI CAO TRÊN ĐẤT BAO NHIÊU = THÌ SỰ NHƠN TỪ NGÀI CÀNG LỚN CHO KẺ NÀO KÍNH SỢ NGÀI BẤY NHIÊU.

E. Thi-thiên 103:13 Đức Giê-hô-va thương xót kẻ kính sợ Ngài, Khác nào cha thương xót con cái mình vậy. [H7355 racham ■]

ĐỨC GIÊ-HÔ-VA THƯƠNG XÓT KẺ KÍNH SỢ NGÀI = KHÁC NÀO CHA THƯƠNG XÓT CON CÁI MÌNH VẬY.

(Suy nghĩ cá nhân của tôi — thương xót là racham (H7355, có lòng thương xót): yêu thương dịu dàng, như cách một người cha yêu con ruột của mình. Đây là phần dành cho những ai kính sợ Ngài — không phải sự khiếp sợ, mà là tình yêu dịu dàng của một người Cha.)

III. SỰ KÍNH SỢ CHÚA LÀ GHÉT ĐIỀU ÁC

A. Châm-ngôn 8:13 Sự kính sợ Đức Giê-hô-va, ấy là ghét điều ác; Ta ghét sự kiêu ngạo, xấu xược, con đường ác, và miệng gian tà. [H7451 ra ■] [H3374 yirah ■]

SỰ KÍNH SỢ CHÚA = GHÉT ĐIỀU ÁC.

B. Châm-ngôn 16:6 Nhờ sự nhơn từ và chơn thật tội lỗi được chuộc; Và bởi sự kính sợ Đức Giê-hô-va người ta xây bỏ điều ác. [H3374 yirah ■]

BỞI SỰ KÍNH SỢ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA → NGƯỜI TA LÀ BỎ ĐIỀU ÁC.

(Suy nghĩ cá nhân của tôi — trước hết hãy ghét nó, rồi hãy lia bỏ nó. Kính sợ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA là ghét điều Ngài ghét; và ai ghét điều ác sẽ không đứng gần nó lâu.)

C. Châm-ngôn 19:23 Sự kính sợ Đức Giê-hô-va dẫn đến sự sống, Làm cho người ta được ở thỏa nguyện, không bị tai họa lâm đến. **[H2416 chay ■] [H3374 yirah ■]**

SỰ KÍNH SỢ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA DẪN ĐẾN SỰ SỐNG → LÀM CHO NGƯỜI TA ĐƯỢC Ở THỎA NGUYỆN.

IV. SỰ KÍNH SỢ CHÚA TRONG TIẾNG MỚI

A. Ma-thi-ơ 10:28 Đừng sợ kẻ giết thân thể mà không giết được linh hồn; nhưng thà sợ Đấng làm cho mất được linh hồn và thân thể trong địa ngục. **[G622 apollumi ■] [G5399 phobeo ■]**

ĐỪNG SỢ NHỮNG KẺ GIẾT ĐƯỢC XÁC → NHƯNG THÀ SỢ ĐÁNG CÓ QUYỀN HỦY DIỆT CẢ HỒN VÀ XÁC.

(Suy nghĩ cá nhân của tôi — ngôn ngữ cũ nói yirah (H3374, sự kính sợ); ngôn ngữ mới nói phobos (G5401, sự sợ hãi). Ngôn ngữ đã thay đổi, nhưng sự kính sợ không hề mất đi. Hãy đặt sự kính sợ của bạn đúng chỗ: không phải nơi loài người, kẻ chỉ có thể giết được thân thể — mà nơi Đấng có quyền hủy diệt cả linh hồn và thân thể. Nhưng hãy nhớ Ngài là ai: một Cứu Chúa, và Ngài cứu một cách trọn vẹn.)

B. Công-vụ các Sứ-đồ 9:31 Ay vậy, Hội-thánh trong cả xứ Giu-đê, xứ Ga-li-lê và xứ Sa-ma-ri được hưởng sự bình an, gây dựng và đi trong đường kính sợ Chúa, lại nhờ Đức Thánh Linh vừa giúp, thì số của hội được thêm lên. **[G4129 plethuno ■] [G5401 phobos ■]**

BƯỚC ĐI TRONG SỰ KÍNH SỢ CHÚA + TRONG SỰ AN ỦI CỦA ĐỨC THÁNH LINH → ĐƯỢC THÊM LÊN.

(Suy nghĩ cá nhân của tôi — bước đi trong sự kính sợ Chúa đem lại sự gia tăng. Và hãy chú ý đến điều đi kèm với nó: sự kính sợ Chúa và sự yên ủi của Đức Thánh Linh cùng song hành với nhau. Chúng không đối nghịch nhau; các hội thánh có cả hai điều ấy, và họ đã tăng trưởng.)

C. 2 Cô-rinh-tô 7:1 Hỡi những kẻ rất yêu dấu của tôi, chúng ta đã có lời hứa dường ấy, thì hãy làm cho mình sạch khỏi mọi sự dơ bẩn phần xác thịt và phần thần linh, lại lấy sự kính sợ Đức Chúa Trời mà làm cho trọn vẹn nên thánh của chúng ta. **[G5401 phobos ■] [G42 haggiosune ■] [G3436 molusmos ■]**

HÃY LÀM CHO MÌNH SẠCH KHỎI MỌI SỰ DƠ BẨN CỦA THÂN THỂ VÀ TÂM LINH → LÀM CHO TRỌN VẸN SỰ NÊN THÁNH TRONG SỰ KÍNH SỢ ĐỨC CHÚA TRỜI.

(Suy nghĩ cá nhân của tôi — sự thánh khiết được nên trọn vẹn trong sự kính sợ Đức Chúa Trời. Sự dơ bẩn ở đây là molusmos (G3436, filthiness) — một sự vấy bẩn, giống như bùn dính trên một mảnh áo quần; và nó ảnh hưởng đến cả xác thịt lẫn tâm linh. Sự làm sạch là việc chúng ta phải làm — chúng ta hãy tự làm cho mình sạch — và trong sự kính sợ Đức Chúa Trời, sự thánh khiết đạt đến sự trọn vẹn hoàn toàn của nó.)

D. Phi-líp 2:12 Ay vậy, hỡi những kẻ rất yêu dấu của tôi, như anh em đã vâng lời luôn luôn, chẳng những khi tôi có mặt mà thôi, lại bây giờ là lúc tôi vắng mặt, hãy cùng hơn nữa, mà lấy lòng sợ sệt run rẩy làm nên sự cứu chuộc mình. **[G5156 tromos ■] [G5401 phobos ■] [G4991 soteria ■]**

HÃY LÀM NÊN SỰ CỨU CHUỘC CỦA MÌNH = VỚI SỰ SỢ HÃI VÀ RUN RẪY.

(Suy nghĩ riêng của tôi — sự run rẩy là tromos (G5156, trembling): một sự rùng mình đi kèm với sự sợ hãi. Đó là sự cứu rỗi của chính bạn mà bạn đang xử lý; hãy xử lý điều đó với sự sợ hãi và run rẩy.)

ĐÓNG LẠI

Châm-ngôn 2:5 Bấy giờ con sẽ hiểu biết sự kính sợ Đức Giê-hô-va, Và tìm được điều tri thức của Đức Chúa Trời. **[H1847 daath ■] [H3374 yirah ■]**

HIỂU BIẾT SỰ KÍNH SỢ ĐỨC GIA-VÊ → TÌM ĐƯỢC SỰ HIỂU BIẾT ĐỨC CHÚA TRỜI.

Thi-thiên 103:17 Song sự nhờn từ Đức Giê-hô-va hằng có đời đời. Cho những người kính sợ Ngài, Và sự công bình Ngài dành cho chắc chắn của họ. **[H2617 checed ■]**

SỰ THƯƠNG XÓT CỦA ĐỨC GIA-VÊ = TỪ ĐỜI ĐỜI CHO ĐẾN ĐỜI ĐỜI TRÊN NHỮNG NGƯỜI KÍNH SỢ NGÀI.

(Những suy nghĩ cá nhân của tôi — bây giờ hãy gom góp toàn bộ vấn đề lại. Sự kính sợ Đức Giê-hô-va là khởi đầu của sự khôn ngoan. Đức Giê-hô-va ban cho sự khôn ngoan; Ngài dành sẵn sự khôn ngoan cho người ngay thẳng; và ai tìm kiếm sự khôn ngoan như tìm bạc thì sẽ hiểu biết sự kính sợ Đức Giê-hô-va, và tìm được sự nhận biết Đức Chúa Trời. Sự kính sợ

ấy là ghét điều ác. Sự kính sợ ấy dẫn đến sự sống. Các hội thánh bước đi trong đó được thêm nhiều lên, và sự thánh khiết được nên trọn trong đó. Và trên những kẻ kính sợ Ngài, sự thương xót của Đức Giê-hô-va còn từ đời đời cho đến đời đời. Sự kính sợ Đức Giê-hô-va không phải là cánh cửa tối tăm; đó là cánh cửa dẫn vào sự thương xót của Ngài. Hãy bắt đầu từ đó.)

BÀI KIỂM TRA THỰC HÀNH

1. Thi Thiên 111:10 — Sự kính sợ Đức Giê-hô-va là khởi đầu:

- a) tri thức
- b) sự hiểu biết
- c) sự khôn ngoan

2. Ma-thi-ơ 10:28 — Nhưng thà sợ Đấng làm cho mất được:

- a) cả linh hồn và thân thể trong địa ngục
- b) thân thể, nhưng không phải linh hồn
- c) linh hồn, chứ không phải thân thể

3. Châm Ngôn 2:4 — Nếu con tìm nó như tiền bạc, Và kiếm nó như:

- a) vàng ròng
- b) bửu vật ẩn bí
- c) đá quý

4. Châm ngôn 2:6 — Vì Đức Giê-hô-va ban cho sự khôn ngoan; từ miệng Ngài ra:

- a) sự khôn ngoan và sự khuyên dạy
- b) mưu luận và năng lực
- c) tri thức và thông sáng

5. Châm ngôn 8:13 — Sự kính sợ Đức Giê-hô-va, ấy là:

- a) ghét điều ác
- b) tránh xa điều ác
- c) sợ hãi điều ác

6. Công vụ 9:31 — Đi trong đường kính sợ Chúa, lại nhờ Đức Thánh Linh vừa giúp, thì các hội:

- a) được tôn cao
- b) rải rác
- c) thêm lên

7. Truyền đạo 12:13 — Khá kính sợ Đức Chúa Trời và giữ các điều răn Ngài; ấy là:

- a) khởi đầu sự tri thức
- b) trọn phận sự của người
- c) kết luận của người khôn ngoan

ĐÁP ÁN: 1-c, 2-a, 3-b, 4-c, 5-a, 6-c, 7-b

CÁCH NGHIÊN CỨU NÀY PHÂN NHÁNH

CÁCH HAI SỰ KHỞI ĐẦU GẶP NHAU: CHÂM NGÔN 1:7 NÓI SỰ KÍNH SỢ ĐỨC GIÊ-HÔ-VA LÀ KHỞI ĐẦU SỰ TRI THỨC, CÒN CHÂM NGÔN 9:10 NÓI ĐÓ LÀ KHỞI ĐẦU SỰ KHÔN SÁNG — HÃY ĐẶT HAI SỰ KHỞI ĐẦU ẤY SONG SONG VỚI NHAU VÀ TÌM RA SỰ KHÁC BIỆT.

→ CẢ MỘT CHƯƠNG ĐÀO SÂU TÌM KIẾM NÓ: GIÓP 28 HỎI RẰNG SỰ KHÔN NGOAN SẼ ĐƯỢC TÌM THẤY Ở ĐÂU, VÀ KẾT THÚC RẰNG, KÍNH SỢ CHÚA, ẤY LÀ SỰ KHÔN NGOAN (GIÓP 28:28).

BẢO VẬT ĐƯỢC GIẤU KÍN NHƯ THỂ NÀO BÂY GIỜ: TÌM NÓ NHƯ TÌM BỬU VẬT ẨN BÍ (CHÂM. 2:4) DẪN ĐẾN TRONG NGÀI ĐÃ GIẤU KÍN MỌI SỰ QUÍ BÁU VỀ KHÔN NGOAN VÀ THÔNG BIẾT (CÔ-LÔ-SE 2:3).

→ THẦN CỦA CHÚA NGỰ TRÊN CHỖ: THẦN KHÔN NGOAN SẼ NGỰ TRÊN NGƯỜI ẤY (Ê-SAI 11:2) — HÃY TÌM KIẾM NGƯỜI MÀ THẦN KHÔN NGOAN NGỰ TRÊN.

→ **NẾU AI TRONG ANH EM THIẾU KHÔN NGOAN, HÃY CẦU XIN ĐỨC CHÚA TRỜI, LÀ ĐẮNG BAN CHO MỌI NGƯỜI CÁCH RỘNG RÃI, KHÔNG TRÁCH MÓC AI, THÌ SẼ ĐƯỢC BAN CHO (GIA-CƠ 1:5).**

SOURCES & CREDITS

Scripture: Cadman 1934 (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.
Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).
Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).
Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).
© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).